

Marianne Jansson este Instructor Internațional Lions Quest

Pentru informații, vă rugăm să trimiteți un email la: marianne.j-sson@telia.com

Marianne Jansson

Are prevenția vreun efect asupra consumului de droguri printre adolescenți?

Acest articol este o reflecție pe scurt asupra modulului Lions Quest APA (Abilități pentru Adolescență) – în cadrul unui studiu-pilot al UNODC (Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate) și LCIF (Fundatia Internațională a Cluburilor Lions) în trei state sud-est europene. Un studiu comun a fost publicat în acest an.

Fundatia Internațională a Cluburilor Lions (LCIF) deține drepturile asupra programelor de prevenție bazate pe dovezi Lions Quest. Cluburile Lions sunt organizate în mai mult de 200 de țări, această organizație fiind apolitică, nereligioasă și non-profit. (<https://www.lionsclubs.org>)

Trei țări au fost implicate în prima implementare și, în următorul studiu în Europa de sud-est, Serbia, Muntenegru și Macedonia de Nord.

UNODC și LCIF au început proiectul cu programul școlar de prevenție, Lions Quest "Abilități pentru Adolescență" (LQAPA) special creat pentru tinerii cu vârste cuprinse între 10-14 ani, în toamna anului 2014 și a continuat în 2015.

UNODC a studiat implementarea procesului și a făcut o investigație înainte și după test, pentru a avea oportunitatea de a urmări progresul și de a observa eventualul impact în urma implementării. Grupurile de intervenție și grupurile de control/comparație au fost găsite la aceeași școală, având aceeași vârstă și provenind din același mediu. În toate cele trei țări au participat 2964 de elevi în grupurile de implementare și 2232 de elevi în grupurile de control/comparație.

Implementarea în trei țări sud-est europene

Inițial, procesul de acceptare și acordul de începere a proiectului au fost gestionate de către

UNODC și LCIF împreună cu Ministerul Educației din Serbia, Muntenegru și Macedonia de Nord. Programa a fost tradusă din versiunea americană în limbile țărilor respective, iar materialul adaptat la cultura locală, în esență fiind vorba despre respectarea terminologiei. Importanța traducerii și a adaptării culturale a materialului este esențială pentru rezultatul implementării programului (Talvio *et al.* 2016).

Un coordonator național a organizat cinci seminarii de trei zile, cu 15-17 participanți. Majoritatea participanților sunt profesori sau psihologi din școlile nominalizate să desfășoare programul. Doi candidați locali au fost inițial nominalizați de către Ministerul Educației să urmeze tot procesul de pregătire a instructorilor (TOT). Candidații au participat la fiecare curs din cadrul seminarului pentru profesori (15 zile în total) și, treptat, au preluat coordonarea seminarului sub supravegherea Instructorului Senior, ultimul seminar de pregătire fiind coordonat doar de către ei.

După procesul de dezvoltare a capacităților, coordonarea cu instructorii locali și colaborarea cu cluburile Lions vor susține mai departe implementarea programului în școlile generale nominalizate. Aceeași abordare colaborativă a fost folosită pentru studiul-pilot de colectare a datelor, monitorizare și evaluare.

Seminariile următoare (sesiuni de perfecționare) pentru profesori au fost organizate semi-annual în fiecare țară pentru a împuternici și a întări dedicarea profesorului pentru a utiliza activ programul. În timpul unui an academic, profesorii au implementat 40 de sesiuni de program cu grupurile de intervenție. Câteva rezultate vor fi prezentate mai jos.

Programul Lions Quest ”Abilități pentru Adolescență” – origine

Programul Lions Quest ”Abilități pentru Adolescență”, un program de dezvoltare a tinerilor bazat pe dovezi, are ca țintă răspunsul pentru lumea în continuă schimbare a tinerilor, a familiilor lor și a comunității din care aceștia fac parte. Programul se concentrează pe ajutorul oferit tinerilor să își formeze abilitățile de care vor avea nevoie în secolul 21. (Cherniss & Goleman, 2001).

Lions Quest are o istorie lungă, iar programul s-a extins și implementat în peste 100 de țări. Programul se concentrează atât pe prevenția consumului de droguri, cât și pe încurajarea competențelor sociale și emoționale. Lions Quest oferă programe începând de la grădiniță și până la clasa a XII-a (K-12) (Ghidul Universal de Program Lions Quest, 2016)

Programele Lions Quest sunt adesea considerate a fi atât de prevenție, cât și de învățare socio-emoțională, pentru că prin ele se învață abilități de a alege comportamente sănătoase și productive, precum și modalități de a respinge comportamente nesănătoase, negative și riscante. Învățarea socială și emoțională, ca întreg, este un proces prin care copiii și adulții își dezvoltă abilități fundamentale, sociale și emoționale, pentru a se descurca în viață, în relațiile lor și pentru a reuși să își ducă sarcinile de lucru la bun sfârșit, în mod eficient și etic. Cercetările confirmă faptul că învățarea socială și emoțională este fundamentul pentru învățare în general, pentru că emoțiile dictează ce și cum învățăm. Are efecte pozitive asupra performanței academice, asupra sănătății, a relațiilor interpersonale și cu societatea (CASEL, 2003, 2005).

Învățarea socio-emoțională (SEL) are un impact uriaș asupra programelor de prevenție din ziua de azi. Elementele necesare pentru competențele personale și sociale includ:

- **Conștiința de sine** (identificarea și recunoașterea emoțiilor; o percepție de sine

exactă; recunoașterea punctelor tari, a nevoilor și a valorilor; auto-eficiența și spiritualitatea).

- **Conștientizare socială** (perspectivă – empatizare, aprecierea diversității, respectul pentru ceilalți)
- **Luarea deciziilor în mod responsabil** (identificarea problemelor și analiza situației, rezolvarea de probleme, evaluarea și reflecția, reponsabilitatea personală, morală și etică)
- **Autocontrolul** (controlul impulsurilor, gestionarea stresului, auto-motivarea și disciplina, stabilirea unor țeluri și abilități organizatorice)
- **Gestionarea relațiilor** (comunicarea, implicarea socială și construirea relațiilor; munca prin cooperare, negociere, refuz și gestionarea conflictelor) (Zins, Bloodworth, Weissberg & Wahlberg 2004).

Programul Lions Quest ”Abilități pentru Adolescență” a fost identificat de către Institutul de Colaborare pentru Învățarea Socio-Emoțională și Academică (CASEL) ca fiind CASEL SELECT, cea mai înaltă distincție a lor pentru programele care predau competențe socio-emoționale.

Metodologia LQ

Climatul școlar pozitiv și interactiv și modalitățile de predare centrate pe elev stau la baza programelor Lions Quest. Cercetările arată și confirmă că ele sunt esențiale pentru a maximiza învățarea (CASEL, 2003, 2005).

Combinăția dintre o comunitate sigură care susține învățarea prin relații bazate pe respect și încredere, strategii de învățare prin cooperare, împreună cu oportunități pentru implicarea semnificativă în școală și comunitate reprezintă soluția salvatoare. Implicarea familiei și a membrilor comunității și programa de învățare socio-emoțională bazată pe elemente concrete, cum ar fi programele Lions Quest, a avut un impact mare, atât asupra învățării, cât și asupra

aptitudinilor elevilor. (Blum *et al.*, 2002; Zins, Blooworth, Weissberg & Walhberg, 2004).

Având profesori implicați și care își apreciază elevii, se observă drept consecință scăderea comportamentelor de risc, sexuale și de consum de droguri, printre tinerii cu risc crescut. Adolescenții care raportează o distanțare față de profesori erau de două ori mai susceptibili de a consuma marijuana și amfetamine, și de a fi activi sexual (Wang *et al.*, 1997).

Programele Lions Quest sunt construite pe un set de valori de bază care sunt susținute de către comunități, părinți și școli, în toată lumea. Ei vor ca tinerii să crească sănătoși și productivi, capabili să își asume responsabilități și să formeze relații pozitive în familie și comunitate (Ghidul Universal de Program Lions Quest, 2016).

Filozofia Lions Quest subliniază faptul că valorile se demonstrează prin comportamente și elevii sunt încurajați să acționeze în concordanță cu valorile lor, prin comportamente socio-emoționale pozitive. Valorile și comportamentele, precum și acțiunile complementare subliniate în programele Lions Quest sunt:

Autodisciplina: Perseverența până la atingerea țelurilor; amânarea satisfacțiilor imediate când este cazul; capacitatea de a-și controla comportamentul, dezvoltarea abilităților și a talentelor și atingerea țelurilor.

Responsabilitatea: Să-și ia și să păstreze un angajament; să caute sfaturi înțelepte și să ia decizii bune, să fie de încredere, să-și asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni.

Un stil de viață sănătos, fără droguri: Îngrijirea sănătății și evitarea comportamentelor nesănătoase; dezvoltarea abilităților de a refuza drogurile.

Bunățate: Să demonstreze bunățate și grijă față de ceilalți.

Onestitate: Să fie cinstiți, dreți și de încredere.

Implicare în cadrul familiei: Să ajute la construirea unei vieți de familie puternice și care să-și poată susține.

Muncă în folosul comunității: Să-i ajute pe ceilalți prin voluntariat.

Curaj: Să fie curajoși; să își susțină valorile proprii; să fie puternici în fața greutăților (Ghidul Universal de Program Lions Quest, 2016)

Modalitățile de predare și de punere în aplicare a acestor valori de bază se regăsesc în programele detaliate Lions Quest K-12, în care țelul este să se creeze clase centrate pe relațiile interumane. Acestea vizează inteligențele multiple și întăresc mereu acordurile centrate pe elev, pentru comportamentul respectuos, promovând instrucțiuni pentru conduita potrivită în clasă și în afara ei.

Impactul pe termen scurt al programelor SEL cum ar fi Lions Quest, includ îmbunătățirea încrederii în sine a elevilor, creșterea nivelului de implicare a elevilor în școală și o scădere a comportamentelor-problemă. Pe termen lung, îmbunătățirea la nivelul competențelor socio-emoționale a dus la creșterea pregătirii elevilor pentru succes în învățământul superior sau în carieră; elevii care au competențe socio-emoționale mai puternice au o posibilitate mai mare de a ajunge la rezultate mai bune în ceea ce privește sănătatea mentală și relațiile pozitive cu cei din jurul lor. (Greenberg *et al.*, 2017).

Alte studii Lions Quest

Un studiu aleatoriu care s-a desfășurat timp de mai mulți ani în legătură cu Lions Quest în Norvegia a demonstrat că începerea consumului de alcool a fost întârziată; elevii Lions Quest au discutat mult mai mult cu părinții lor despre consumul de alcool și droguri. În plus, elevii LQ au arătat îmbunătățiri semnificative la mai multe competențe sociale, inclusiv stima de sine și conștientizarea socială (Malmin, 2007).

Într-un studiu german s-au găsit rezultate asemănătoare, elevii LQ aveau abilități mai puternice de refuz/rezistență față de consumul de tutun și aceia care deja fumau erau cei la care posibilitatea de a încerca să renunțe era mai mare (Kahnert, 2002). Studii similare în Austria arată că elevii LQ și-au însușit abilități și au avut un efect pozitiv în rezolvarea de conflicte și în reducerea bullying-ului (Amtmann *et al.*, 2017).

Rezultatele studiului- pilot al UNODC și LCIF

Articolul a fost comunicat în comun de către UNODC și LCIF și reflectă implementarea Lions Quest în Serbia, Muntenegru și Macedonia de Nord. Implementarea programului a fost utilizată în trei țări, implicând grupurile de intervenție și comparație din școlile nominalizate. Studiul s-a desfășurat pe parcursul unui an școlar, urmărind în marea majoritate cele 27 de sesiuni implementate (din 40) din cauza volumului mare de materiale din cadrul programului și a lipsei timpului.

Studiul-pilot rezumă rezultatele pozitive ale proiectului care au arătat prevenirea consumului actual de alcool, țigări și marijuana și a intenției elevilor de a consuma acele substanțe în următoarele trei luni, comparativ cu grupurile de control.

Mai exact, prezentând în contrast rezultatele între grupurile de intervenție și cele de comparație în legătură cu fumatul de țigări și de marijuana și consumul de alcool, tendința pozitivă a fost evidentă, grupul de intervenție având mai puțini consumatori de substanțe într-o perioadă de 30 de zile. Rezultatele semnificative din punct de vedere statistic au fost mai evidente în cazul fumatului de marijuana în Muntenegru și în cazul fumatului de țigări și marijuana în Macedonia de Nord. Totuși este important de subliniat faptul ca studiul nu a fost organizat ca o comparație între țări, iar rezultatele ar trebui interpretate în contextul fiecărei țări.

În plus, intenția de a consuma acele substanțe a fost mai mică în cazul grupurilor de intervenție (printre consumatori) în contrast cu grupurile de comparație în toate cele trei țări.

Grupurile de comparație și intervenție au fost selectate având ca bază cele mai multe similarități și respectând criteriile urmărite (aceleași vârstă, aceleași condiții socio-economice, aceleași școli, aceleași clase, același număr de persoane în grup). Analiza s-a desfășurat în mod realist,

din moment ce grupul de intervenție a fost format din majoritatea elevilor unei clase (de exemplu: VI A), grupul de comparație a fost selectat din altă clasă (de exemplu: VI B). Nu s-au remarcat diferențe notabile între grupurile de comparație și intervenție în faza inițială de recrutare.

Substanța consumată cel mai frecvent în ultimele 30 de zile a fost alcoolul. Fumatul țigărilor a fost pe locul doi în toate cele trei țări. Marijuana a fost substanța pe locul trei în materie de consum sau ca intenție de consum. Un număr mai mare a raportat consum de alcool, țigări sau marijuana în grupurile de comparație, spre deosebire de cel de intervenție.

Studiul admite faptul că există cercetări puține asupra programelor de prevenție în țările cu venit mic și mijlociu, iar acest studiu își dorește să umple acest gol. Sunt necesare evaluări pe termen lung.

În plus, militează pentru promovarea intervențiilor bazate pe dovezi ca parte a strategiilor de prevenție a consumului de droguri, în special în ceea ce privește factorii decizionali naționali.

Discuție

Folosirea programelor de prevenție bazate pe școli este des întâlnită în țările europene, un exemplu este EU-DAP cu programul *Deconnect (Unplugged)*. (<https://www.eudap.net/>)

Adolescența este o etapă a vieții când tinerii sunt expuși la idei și comportamente noi, iar lumea și interesele lor se schimbă foarte repede. Abilități sociale bune, un psihic puternic și sănătatea emoțională sunt factori-cheie în perioada adolescenței. Un studiu pilot este un pas important înspre un studiu clinic mai lung.

Acest studiu-pilot indică anumiți factori pentru o implementare de succes și pentru cele mai bune rezultate, precum și în a-i deprinde pe tineri să aleagă o viață sănătoasă, fără consum de tutun, alcool și alte droguri. De asemenea, subliniază necesitatea evaluărilor intervențiilor, cum ar fi Lions Quest, din moment ce în Europa se desfășoară puține astfel de programe.

O fază de implementare mai lungă este de preferat, doi ani școlari sunt recomandați, pentru a reduce stresul și alte probleme după implementare. Cercetările arată că sunt necesare aproximativ 15 lecții pe an școlar (Matschek-Jauk & Reicher, 2015).

Avem speranța că procesul de implementare și rezultatele vor fi bazate pe mai multe date semnificative într-un studiu pe termen lung. Cercetarea sistematică pe o perioadă mai lungă de timp este favorabilă pentru o învățare socială și emoțională mai profundă. Autoeficiența instructorilor este un factor important atunci când se ia în considerare posibilitatea de implementare exactă a programului. Rezultatele unui studiu sunt strâns legate de interesul profesorilor față de materie, de abilitățile lor de predare, de faptul că ei se simt competenți și susținuți pentru a organiza sesiunile de program în sălile lor de clasă. (Talvio *et al.*, 2016).

Sesiunile de instruire în sălile de clasă sunt importante și au un impact asupra elevilor, astfel că profesorii trebuie să parcurgă seminariile LQ necesare, înainte să înceapă să implementeze programul.

Studiul-pilot este important pentru promovarea intervențiilor bazate pe elemente concrete, ca parte a planurilor de acțiune. Ei ajută la transmiterea strategiei de prevenție a consumului de droguri și accentuează educarea activă proprie a profesorilor în învățarea socio-emoțională, pentru a ajunge la un final de succes.

Referințe bibliografice:

Ahlstrom, S.K. & Oserberg, E.L. (2005). Perspective internaționale asupra consumului de alcool la adolescenți și tineri. *Cercetarea asupra alcoolului & Sănătatea*, 28/4 s 258-268

Blum, R.W., Mc Neely, C. A. & Rinehart, P.M. (2002). *Îmbunătățind șansele; Puterea neexploată a școlilor de a îmbunătăți sănătatea adolescenților*. Minneapolis: Universitatea Minnesota, Centrul pentru sănătatea și dezvoltarea adolescenților.

Amtmann, E.A., Matschek-Jauk, M. & Krammer, G.C. (2017). Reforma inițială inovativă de formare a profesorilor și implicațiile pentru calitatea predării academice. În a 42-a conferință ATEE, 2017, *Schimbarea perspectivelor și abordărilor în predarea contemporană*.

Cherniss, C., Goleman, D. (2001) *Locul de muncă cu inteligență emoțională*. Philadelphia, PA: Hay Group

Colaborarea pentru Învățarea Academică Socială și Emoțională (CASEL). *În siguranță: un ghid pentru profesori înspre programele de învățare socio-emoțională bazată pe dovezi (SEL)*. Chicago, IL:CASEL.CASEL (<http://www.casel.org/>)

EU-Dap (<https://www.eudap.net/>)

Greenberg, M.T., Domitrowich, C., Weissberg, R.P. & Durlak J.A. (2017). *Învățarea socio-emoțională ca abordare de sănătate publică în educație. Viitorul copiilor*, 27, 13-32.

Kahnert, H. (2002). *Evaluarea programului Lions Quest Erwachen Werden (abilități pentru adolescență)*. Raportul Final din Germania.

LCIF Fundația Internațională a Cluburilor Lions (<https://www.lionsclubs.org>)

Ghidul Universal de Program Lions Quest (<https://www.lions-quest.org/sfc-program-components/universal-program-guide-3/>)

Maalouf, W., Stojanovic, M., Kiefer, M. et al. (2019). Prev ci (2019) 20:555. *Programul Lions Quest Abilități pentru Adolescență ca Intervenție Școlară pentru Prevenirea Consumului de Droguri – un Studiu Pilot în Trei Țări Sud-Est Europene*. Preluat în Sept 22, 2019, din: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11121-019-01012-6>

Malmin, G. (2007). *Este alegerea mea (Lions Quest)*. *Impactul asupra comportamentului elevilor*. Raport Intern Lions Quest Nerepublicat.

Matschek-Jauk, M. & Reicher, H. (2015). De ce anume au nevoie profesorii pentru a crea o programă bazată pe programele bazate pe abilitățile pentru viață? Necesitățile pentru implementare în viața școlară de zi cu zi folosind Lions Quest. În ECER 2015: Educație și tranziții – contribuții ale cercetării educaționale. Budapest.

Talvio, M., Berg, M., Litmanen, T. & Lonka, K. (2016). Beneficiile seminariilor pentru profesori asupra inteligenței lor socio-emoționale în patru țări. *Educație Creativă*, 07, 2803-2819, Preluat Sept 22, 2019, din: <https://m.scirp.org/papers/72768>.

UNODC Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (<https://www.unodc.org/>)

UNODC/LCIF Lions Quest APA (Abilități pentru Adolescență), (2015). Un studiu pilot de la UNODC (Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate) și LCIF (Fundația Internațională a Cluburilor Lions)

în trei țări sud-est europene. Preluat Sept 22, 2019, din: <https://lqsfa-see.net/en/news/?newspage=4>

Wang, M.C., Haertel, G.D., & Wahlberg, H.J. (1997). *Influențe de învățare*. IN H.J: Wahlberg & G.D. Haertel (eds.), *Psihologia și practica educațională*. CA: McCutchan.

Zins, J.E., Bloodworth, M.R., Weissberg, R.P. & Wahlberg, H.J. (2004). “Baza Științifică Leagă Învățarea Socio-Emoțională de Succesul Școlar” *Construirea Succesului Academic prin Învățarea Socio-Emoțională*. New York, NY: Teachers College Press